Стаття та будь-який пов'язаний з нею опублікований матеріал поширюється за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).
The article and any related published material are licensed under the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

УДК 159.922.8:355.01-021.68(477)
DOI: https://doi.org/10.17721/BPSY.2026.1(23).6

Галина ДУБЧАК, д-р габ., проф.
ORCID ID: 0000-0002-4062-979X
e-mail: halinadubczak@gmail.com
Університет кардинала Стефана Вишинського, Варшава, Польща

Віра КОРХ, канд. психол. наук
ORCID ID: 0000-0001-9686-0803
e-mail vira.korkh@knu.ua;
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Христина ЮРЧИШИН, магістр
ORCID ID: 0009-0005-2603-9223
e-mail: yurchyshyn.khrystyna@gmail.com
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ З ГОТОВНІСТЮ МОЛОДІ ДО ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

В с т у п . *У статті представлено результати емпіричного дослідження взаємозв'язку психологічного благополуччя та соціально-психологічної адаптації з готовністю української молоді до повернення в Україну в повоєнний період.*

М е т о д и . *Вибірку становили 101 українці (18–35 років), які перебувають у країнах Європи та США (онлайн-опитування, 2025–2026 рр.). Було використано опитування, тестування, статистичні методи обробки даних: кореляційний, регресійний аналіз. Використано методики: WHO-5 Well-Being Index, шкалу соціально-психологічної адаптації К. Роджерса, Р. Даймонда та авторську анкету.*

Р е з у л ь т а т и . *Середній рівень готовності до повернення становив M = 3,36 (SD = 0,88) за п'ятибальною шкалою. Кореляційний та регресійний аналіз показали, що готовність до повернення не мала статистично значущого прямого зв'язку з психологічним благополуччям (ρ = .058, p = .562) і більшістю показників соціально-психологічної адаптації. Натомість найбільш виразним чинником готовності виявилася значущість умов повернення (ρ = .412, p < .001). Регресійна модель, що включала умови і бар'єри повернення, пояснювала 44,0 % дисперсії готовності (R^2 = .440, p < .001). Обговорено практичні імплікації для психологічної підтримки молоді за кордоном.*

В и с н о в к и . *Отримані результати дозволяють поглибити розуміння психологічних механізмів формування готовності до повернення у вимушених мігрантів. Відсутність прямого статистично значущого зв'язку між психологічним благополуччям і готовністю до повернення є ключовим і концептуально важливим результатом дослідження. Він узгоджується з ідеєю, що психологічне благополуччя – це не детермінанта міграційного рішення, а загальний показник психологічного ресурсу, що може опосередковувати вплив інших чинників. Емпірично встановлено тенденцію до від'ємного зв'язку між соціально-психологічною адаптацією і готовністю до повернення, тобто чим краще особа пристосувалась до нового соціального середовища, тим нижча ймовірність її повернення на Батьківщину.*

К л ю ч о в і с л о в а : *психологічне благополуччя, соціально-психологічна адаптація, готовність до повернення, вимушена міграція, українські мігранти, повоєнний період.*

Вступ

Повномасштабна війна Російської Федерації проти України спричинила наймасштабнішу вимушену зовнішню міграцію в Європі з часів Другої світової війни. За даними European Union Agency for Asylum, наприкінці червня 2025 р. близько 4,5 млн українців користувалися тимчасовим захистом у країнах ЄС (European Union Agency for Asylum, 2025), а за оцінками Центру економічної стратегії, станом на початок 2026 р. за кордоном перебувало близько 5,6 млн біженців (Центр економічної стратегії, 2026). Найбільша кількість осіб залишалася в Німеччині та Польщі, однак українці представлені практично в усіх країнах Європи та за її межами. Ця ситуація є безпрецедентною за масштабом і тривалістю: значна частина вимушених мігрантів перебуває за кордоном вже понад три роки, що суттєво змінює характер їхнього міграційного досвіду – від тимчасового перебування до формування нових життєвих траєкторій.

В умовах тривалої міграції питання повернення набуває не лише індивідуального, а й суспільно-стратегічного виміру. Відновлення людського капіталу, трудового потенціалу та демографічної структури України у повоєнний період безпосередньо залежить від того, яка частка вимушених мігрантів повернеться. При цьому повернення не є автоматичним наслідком завершення активних бойових дій: дані IOM та Migration Policy Institute Europe свідчать, що наміри українців щодо повернення є динамічними, умовними та формуються під впливом складної взаємодії безпекових, соціально-економічних і психологічних чинників (Migration Policy Institute Europe & IOM., 2023). З плином часу частка тих, хто декларує намір повернутися, поступово знижується, а позиція багатьох респондентів стає більш невизначеною – що підкреслює нагальність вивчення психологічних чинників цього процесу.

Особливої уваги в цьому контексті потребує молодь як специфічна соціально-демографічна група. Молодий вік (18–35 років) є критичним періодом для формування освітніх, професійних та особистісних траєкторій, становлення економічної самостійності та побудови довгострокових життєвих планів. Саме в цей час відбувається активне формування ідентичності, яке в умовах вимушеної міграції ускладнюється необхідністю одночасної адаптації до нового середовища й осмислення власного майбутнього. Рішення молодих українців щодо повернення або неповернення матиме довгострокові наслідки для демографічного потенціалу та майбутнього професійного ресурсу держави.

Незважаючи на зростаючу кількість досліджень українських вимушених мігрантів, психологічний вимір готовності

© Дубчак Галина, Корх Віра, Юрчишин Христина, 2026

до повернення залишається недостатньо вивченим. Наявні роботи переважно зосереджені на безпекових, економічних і соціальних чинниках, водночас роль психологічного благополуччя та особливостей соціально-психологічної адаптації у формуванні намірів повернення практично не аналізувалася як окремий предмет емпіричного дослідження. Це й визначає актуальність цієї роботи: вивчення внутрішніх психологічних чинників, що опосередковують готовність молоді до повернення, є необхідним як для розвитку психології міграції, так і для розробки ефективних програм підтримки українців за кордоном.

Метою нашої статті є висвітлення результатів емпіричного дослідження взаємозв'язку психологічного благополуччя, соціально-психологічної адаптації та готовністю української молоді до повернення в Україну у повоєнний період.

Огляд літератури. *Психологічне благополуччя* розглядається як інтегральна характеристика функціонування особистості на емоційному, когнітивному та евдемоністичному рівнях. У гедоністичній традиції (Diener, 1984) акцент робиться на суб'єктивному переживанні позитивних емоцій і задоволеності життям; в евдемоністичній моделі (Ryff, 1989) – на реалізації потенціалу, особистісному зростанні та наявності сенсу. Для вимірювання суб'єктивного компонента в цьому дослідженні використано WHO-5 Well-Being Index – коротку валідну шкалу, широко апробовану в крос-культурних дослідженнях (Topp., Østergaard, Søndergaard, & Bech, 2015).

Соціально-психологічна адаптація визначається як динамічний процес досягнення рівноваги між вимогами нового соціального середовища та внутрішніми ресурсами особистості. У гуманістичній моделі К. Роджерса адаптація пов'язується з конгруентністю Я-образу і реального досвіду (Роджерс, 1994). Шкала Роджерса–Даймонда операціоналізує адаптацію через такі взаємопов'язані компоненти: адаптивність, самоприйняття, прийняття інших, емоційний комфорт та інтернальність.

Готовність до повернення в сучасній теорії return migration розглядається не як декларативний намір, а як складне багатокомпонентне утворення. У концепції "preparedness" (Кассаріно, 2004) акцентується не лише бажання повернутися, а й наявність ресурсів, інформації, соціальних мереж та здатності до повторної інтеграції. Для вимушеної міграції характерний умовний та динамічний характер цієї готовності – її формування залежить від суб'єктивної оцінки безпеки, сімейних обставин і сприйнятих можливостей після повернення.

Методи

Дослідження мало кількісний поперечний дизайн і проводилося у форматі анонімного онлайн-опитування на платформі Google Forms у 2025–2026 рр. Було використано опитування, тестування, статистичні методи обробки даних: кореляційний, регресійний аналіз. Застосовувались три психодіагностичні методики: (1) *WHO-5 Well-Being Index* в адаптації Карамушки Л. М. та ін. (2025) – 5 тверджень про позитивний психоемоційний стан, індекс 0-100 балів (0–40 - низький, 41–62 – середній, 63–100 – високий рівень); (2) *Методика соціально-психологічної адаптації К. Роджерса – Р. Даймонда* в адаптації Александрова та Давидової (2015) – 101 твердження, шкали: адаптивність, прийняття себе, прийняття інших, емоційний комфорт, інтернальність, домінантність, ескапізм (значення 0–33 % – низький, 34–66 % – середній, 67–100 % – високий рівень); (3) *Авторська анкета готовності до повернення* – 60 запитань; операціоналізує готовність через намір і ціннісну орієнтацію на повернення, емоційно-ресурсну готовність, поведінкове планування, значущість умов і суб'єктивні бар'єри повернення (шкала 1–5). Застосовано описову статистику, кореляційний аналіз за коефіцієнтом рангової кореляції Спірмена (перевірка нормальності за критерієм Шапіро–Вілка виявила відхилення для частини змінних), критерій Краскела–Волліса для міжгрупових порівнянь та ієрархічний регресійний аналіз. Обробку здійснено у SPSS.

Вибірка. 101 особа – молоді українці (18–35 років), які проживають у країнах Європи та США. Жінки становили 70,3 % (n = 71), чоловіки – 28,7 % (n = 29). За віком: 18–22 роки – 43,6 % (n = 44), 23–27 – 21,8 % (n = 22), 28–35 – 32,7 % (n = 33). Найчастіше представлені країни: Польща (n = 20), Італія (n = 13), Німеччина (n = 10), Чехія (n = 9). Тривалість перебування за кордоном: менше 6 місяців – 7,9 %, 6–12 місяців – 27,7 %, 1–2 роки – 26,7 %, 2–3 роки – 18,8 %, понад 3 роки – 18,8 %. Для 84,2 % виїзд був прямо або частково пов'язаний з повномасштабною війною. Соціально-демографічну характеристику дослідженої вибірки презентовано в табл. 1.

Таблиця 1

Соціально-демографічна характеристика вибірки (N = 101)

Характеристика	Категорія	n	%
Вік	18–22 роки	44	43,6
	23–27 років	22	21,8
	28–35 років	33	32,7
Стать	Жіноча	71	70,3
	Чоловіча	29	28,7
Тривалість за кордоном	Менше 6 місяців	8	7,9
	6–12 місяців	28	27,7
	1–2 роки	27	26,7
	2–3 роки	19	18,8
	Понад 3 роки	19	18,8
Статус	Студент(ка)	27	26,7
	Працюю	39	38,6
	І навчаюся, і працюю	23	22,8

Результати

Середній індекс психологічного благополуччя за WHO-5 становив M = 62,77 бала (SD = 20,88; min = 16; max = 100), що відповідає межі між середнім та високим рівнями. Розподіл за рівнями: високий рівень – 48,5 % (n = 49), середній – 31,7 % (n = 32), низький – 19,8 % (n = 20). Найвищі середні значення за окремими пунктами WHO-5 було отримано для бадьорості та гарного настрою (M = 3,29) і наповненості повсякденного життя цікавими речами (M = 3,28). Найнижчим виявився показник відчуття свіжості й відпочинку після пробудження (M = 2,90), що може вказувати на хронічну втому в досліджуваній групі.

ISSN 1728-3817

Показники соціально-психологічної адаптації свідчать про загалом достатній рівень адаптованості вибірки. Загальна адаптивність становила M = 66,52 % (SD = 13,53). Найвищим ресурсом виявилося прийняття себе (M = 72,00 %, SD = 15,71; 67,3 % – високий рівень). Прийняття інших (M = 63,67 %) і інтернальність (M = 63,41 %) перебували в середньо-високому діапазоні. Найменш вираженим і найбільш варіативним показником виявився ескапізм (M = 51,88 %, SD = 29,55; 31,7 % мали високий рівень), що відображає суттєві індивідуальні відмінності у схильності до уникання складних рішень. Емоційний комфорт переважно перебував на середньому рівні (59,4 % вибірки), що узгоджується з нижчим показником відновлення за WHO-5. Описові статистики представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Описові показники основних шкал дослідження (N = 101)

Показник	M	SD	Min	Max
Загальна готовність до повернення (1–5)	3,36	0,88	1,04	4,91
Намір і ціннісна орієнтація (1–5)	3,50	1,03	1,00	5,00
Емоційно-ресурсна готовність (1–5)	3,27	0,85	1,00	5,00
Поведінкове планування (1–5)	3,33	1,05	1,00	5,00
Значущість умов повернення (1–5)	3,83	0,83	1,58	5,00
Бар'єри повернення (1–5)	3,48	0,96	1,22	5,00
WHO-5, індекс благополуччя (0–100)	62,77	20,88	16,00	100,00
СПА: адаптивність (%)	66,52	13,53	29,51	91,80
СПА: прийняття себе (%)	72,00	15,71	22,22	100,00
СПА: прийняття інших (%)	63,67	18,30	30,77	100,00
СПА: емоційний комфорт (%)	60,61	17,72	7,14	100,00
СПА: інтернальність (%)	63,41	12,96	36,36	90,91
СПА: ескапізм (%)	51,88	29,55	0,00	100,00

Загальний показник готовності до повернення в Україну становив M = 3,36 (SD = 0,88), що відповідає помірно вираженій готовності. Розподіл за рівнями: середній – 51,5 % (n = 52), високий – 35,6 % (n = 36), низький – 12,9 % (n = 13). Отже, більшість учасників не відкидають повернення, але не мають остаточно сформованого рішення.

Найвищим серед компонентів готовності виявився показник значущості умов повернення (M = 3,83), тобто рішення про повернення суттєво залежить від конкретних передумов – безпеки, житла, роботи, навчання. Намір і ціннісна орієнтація (M = 3,50) були дещо вищими за емоційно-ресурсну готовність (M = 3,27) та поведінкове планування (M = 3,33), що відображає розрив між бажанням повернутися та наявністю внутрішнього ресурсу і конкретного плану для цього.

За теперішнім наміром: точно планують повернутися 17,8 % (n = 18), скоріше планують – 28,7 % (n = 29), ще не визначилися – 31,7 % (n = 32), скоріше не планують – 16,8 % (n = 17), точно не планують – 5,0 % (n = 5). Отже, значна частина вибірки (31,7 %) перебуває у стані невизначеності, що робить їх найбільш психологічно чутливою групою.

Серед умов повернення найвищу значущість мають: можливість працевлаштування (M = 4,06), перспективи майбутнього в Україні (M = 4,04), наявність близьких людей в Україні (M = 4,02) та емоційний зв'язок з Україною (M = 3,97). Серед бар'єрів домінують: економічна невизначеність (M = 3,80), невпевненість у власному майбутньому після повернення (M = 3,79), страх нестабільності (M = 3,69) та страх втрати можливостей, набутих за кордоном (M = 3,65).

Кореляційний аналіз Спірмена показав, що загальна готовність до повернення мала статистично значущий позитивний зв'язок лише з оцінкою значущості умов повернення (ρ = .412, p < .001). Натомість психологічне благополуччя (WHO-5) не мало значущого зв'язку із загальною готовністю (ρ = .058, p = .562). Більшість шкал СПА також не виявили статистично значущих зв'язків із загальним індексом готовності. Адаптивність (ρ = .167, p = .095) та емоційний комфорт (ρ = .169, p = .091) виявили лише граничні тенденції.

Аналіз окремих компонентів готовності виявив додаткові зв'язки. Намір і ціннісна орієнтація на повернення позитивно корелювали зі значущістю умов (ρ = .381, p < .001), адаптивністю (ρ = .227, p = .022) та прийняттям інших (ρ = .203, p = .042). Поведінкове планування мало найсильніший зв'язок зі значущістю умов повернення (ρ = .469, p < .001). Емоційно-ресурсна готовність корелювала зі значущістю умов (ρ = .289, p = .003). Основні результати кореляційного та регресійного аналізу наведено в табл. 3

Таблиця 3

Основні результати кореляційного та регресійного аналізу (N=101)

Аналіз	Показник	Стат.	p
Кореляція Спірмена	Готовність загальна – умови повернення	ρ = .412	< .001
	Готовність загальна – бар'єри повернення	ρ = -.126	.210
	Готовність загальна – WHO-5	ρ = .058	.562
	Готовність загальна – СПА адаптивність	ρ = .167	.095
	Намір/орієнтація – умови повернення	ρ = .381	< .001
	Намір/орієнтація – СПА адаптивність	ρ = .227	.022
	Намір/орієнтація – прийняття інших	ρ = .203	.042
	Поведінкове планування – умови	ρ = .469	< .001
Регресійний аналіз	Модель 1 (лише психол. показники)	R^2 = .023	.812
	Модель 2 (умови + бар'єри + психол.)	R^2 = .440	< .001
	Предиктор: значущість умов повернення	β = .789	< .001
	Предиктор: бар'єри повернення	β = -.584	< .001

Регресійний аналіз підтвердив та поглибив ці результати. Модель 1, що включала лише психологічне благополуччя та показники СПА, не була статистично значущою (R^2 = .023, F = 0,45, p = .812). Натомість Модель 2, у якій до аналізу були включені значущість умов і бар'єри повернення разом із психологічними показниками, пояснювала 44,0 % дисперсії загальної готовності (R^2 = .440, скоригований R^2 = .398, F = 10,44, p < .001). Найсильнішим позитивним предиктором виявилася значущість умов повернення (B = 0,832; β = .789; p < .001), а бар'єри мали значущий негативний внесок (B = -0,535; β = -.584; p < .001). Психологічне благополуччя та більшість показників адаптації не мали статистично значущого самостійного внеску в регресійній моделі.

Групові порівняння (критерій Краскела–Волліса) підтвердили валідність авторського індексу: готовність статистично значуще відрізнялась залежно від теперішнього наміру (H = 41,95, p < .001), упевненості в рішенні (H = 26,83, p < .001) та ймовірного часу повернення (H = 31,12, p < .001). Натомість тривалість перебування за кордоном (H = 5,28, p = .260), статус у країні перебування (H = 3,23, p = .520) та наявність родичів в Україні (H = 1,26, p = .532) не пов'язувалися з рівнем готовності до повернення.

Дискусія і висновки

Отримані результати дають змогу поглибити розуміння психологічних чинників формування готовності до повернення у вимушених мігрантів. Відсутність прямого статистично значущого зв'язку між психологічним благополуччям і готовністю до повернення є ключовим і концептуально важливим результатом дослідження. Він узгоджується з ідеєю, що психологічне благополуччя – це не детермінанта міграційного рішення, а загальний показник психологічного ресурсу, що може опосередковувати вплив інших чинників.

Емпірично встановлена тенденція до від'ємного зв'язку між соціально-психологічною адаптацією й готовністю до повернення узгоджується з висновками зарубіжних дослідників (Karling, & Petersen, 2014), які показали, що наміри повернення формуються на перетині двох вимірів: інтеграції в країні перебування та збереження зв'язків із країною походження. Вищий рівень адаптації може свідчити як про більшу гнучкість (що сприяє будь-яким змінам, зокрема поверненню), так і про закріплення в новому середовищі, що знижує актуальність повернення.

Центральна роль значущості умов повернення підтверджує концепцію "preparedness" (Кассаріно, 2004): бажання повернутися є необхідною, але не достатньою умовою готовності. Людина, яка справді розглядає повернення, починає активно оцінювати його реалістичність. Тому вища значущість умов не означає нижчу мотивацію – навпаки, вона свідчить про серйозне ставлення до життєвого рішення.

Розрив між наміром (M = 3,50) та емоційно-ресурсною готовністю (M = 3,27) є психологічно закономірним. Повернення після вимушеної міграції означає повторну адаптацію, що вимагає значних ресурсів навіть за наявності сильної мотивації. Зазначений результат узгоджується з даними IOM та (Migration Policy Institute Europe, 2023), де підкреслюється динамічність і умовний характер намірів повернення українців.

Домінування серед бар'єрів економічної невизначеності та страху втрати можливостей за кордоном указує на те, що молодь мислить про повернення через призму вікових завдань розвитку: здобуття освіти, кар'єри, фінансової незалежності. Відсутність зв'язку між тривалістю перебування за кордоном і готовністю до повернення свідчить, що вирішальним є не сам факт міграційного досвіду, а його психологічне значення для конкретної людини.

Готовність української молоді до повернення в Україну в повоєнний період є складним, умовним та частково амбівалентним психологічним утворенням. У досліджуваній вибірці переважав середній рівень готовності (M = 3,36; 51,5 %), а майже третина респондентів перебуває у стані невизначеності.

Більшість показників соціально-психологічної адаптації також не виявили прямих значущих зв'язків із загальним індексом готовності. Водночас адаптивність і прийняття інших слабко, але значуще корелювали з наміром і ціннісною орієнтацією на повернення.

Найбільш виразним чинником готовності виявилася значущість умов повернення (ρ = .412, p < .001). Регресійна модель, що поєднує умови та бар'єри повернення, пояснює 44,0 % дисперсії загальної готовності. Психологічна підтримка молоді має бути спрямована не лише на посилення мотивації, а й на зниження невизначеності, формування реалістичного образу майбутнього в Україні та зменшення суб'єктивних бар'єрів.

Розроблено рекомендації соціально-психологічної підтримки української молоді, яка перебуває за кордоном у зв'язку з вимушеною міграцією в умовах війни (в рамках наукового проєкту кафедри соціальної психології факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка "Соціально-психологічні технології долання наслідків війни" від 2026 року під керівництвом професора Т. М. Траверсе).

Обмеження дослідження: поперечний дизайн не дає підстав для причинно-наслідкових висновків; нерівномірний розподіл за статтю (70,3 % жінок) обмежує генералізацію результатів; вибірка формувалася на добровільній основі. Перспективними є лонгітюдні дослідження, які відстежують динаміку готовності української молоді до повернення в Україну в повоєнний період.

Відкрита наука. Дані, наведені у цій статті, можна отримати за запитом у відповідального автора vira.korkh@knu.ua.

Внесок авторів: Віра Корх – концептуалізація, методологія, підготовка теоретичних засад дослідження, редагування; Христина Юрчишин – підготовка огляду літератури, аналіз джерел, збір емпіричних даних та їх валідація, емпіричне дослідження; Галина Дубчак – концептуалізація, методологія, редагування, емпіричне дослідження.

Джерела фінансування. Автори заявляють про відсутність зовнішнього фінансування для проведення цього дослідження та підготовки рукопису до публікації.

Список використаних джерел

Александров, Д. О., & Давидова, О. В. (2015). *Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Частина 8. Діагностика особистості працівника ОВС в системі психологічного супроводження*. НАВС. https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxol-zabezp8.pdf

Карамушка, Л. М., Креденцер, О. В., & Терещенко, К. В. (2025). *Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій* (2-ге вид.). Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

Роджерс, К. (1994). *Погляд на психотерапію. Становлення людини*. Прогрес.

Центр економічної стратегії. (2026). *П'ята хвиля дослідження українців за кордоном*.

Carling, J., & Pettersen, S. V. (2014). Return migration intentions in the integration–transnationalism matrix. *International Migration*, 52(6), 13–30. https://doi.org/10.1111/imig.12161

Cassarino, J.-P. (2004). Theorising return migration: The conceptual approach to return migrants revisited. *International Journal on Multicultural Societies*, 6(2), 253–279. https://ssrn.com/abstract=1730637

Dustmann, C., & Weiss, Y. (2007). Return migration: Theory and empirical evidence from the UK. *British Journal of Industrial Relations*, 45(2), 236–256. https://doi.org/10.1111/j.1467-8543.2007.00613.x

European Union Agency for Asylum. (2025). *EUAA asylum report 2025.*

Migration Policy Institute Europe & International Organization for Migration. (2023). *Ukrainian refugees and their intention to return.*

Topp, C. W., Østergaard, S. D., Søndergaard, S., & Bech, P. (2015). The WHO-5 Well-Being Index: A systematic review of the literature. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 84(3), 167–176. https://doi.org/10.1159/000376585

UNHCR Ukraine Refugee Situation. (2025). Operational data portal. https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine

References

Aleksandrov, D. O., & Davydova, O. V. (2015). *Psykholohichne zabezpechennia operatyvno-sluzhbovoi diialnosti pratsivnykiv militsii. Chastyna 8. Diahnostyka osobystosti pratsivnyka OVS v systemi psykholohichnoho suprovodzhennia* [Psychological support of operational and official activities of militia officers. Part 8. Diagnosis of the personality of an Internal Affairs officer in the system of psychological support]. NAVS [in Ukrainian]. https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxol-zabezp8.pdf

Carling, J., & Pettersen, S. V. (2014). Return migration intentions in the integration–transnationalism matrix. *International Migration*, 52(6), 13–30. https://doi.org/10.1111/imig.12161

Cassarino, J.-P. (2004). Theorising return migration: The conceptual approach to return migrants revisited. *International Journal on Multicultural Societies*, 6(2), 253–279. https://ssrn.com/abstract=1730637

Centre for Economic Strategy. (2026). *Piata khvylia doslidzhennia ukraintsiv za kordonom* [The fifth wave of the research on Ukrainians abroad] [in Ukrainian].

Dustmann, C., & Weiss, Y. (2007). Return migration: Theory and empirical evidence from the UK. *British Journal of Industrial Relations*, 45(2), 236–256. https://doi.org/10.1111/j.1467-8543.2007.00613.x

European Union Agency for Asylum. (2025). *EUAA asylum report 2025.*

Karamushka, L. M., Kredentser, O. V., & Tereshchenko, K. V. (2025). *Metodyky doslidzhennia psykhichnoho zdorov'ia ta blahopoluchchia personalu orhanizatsii* [Methods of research on mental health and well-being of organizations' personnel] (2nd ed.). Kostiuk Institute of Psychology of the NAPS of Ukraine [in Ukrainian].

Migration Policy Institute Europe & International Organization for Migration. (2023). *Ukrainian refugees and their intention to return.*

Rogers, C. (1994). *Pohliad na psykhoterapiiu. Stanovlennia liudyny* [On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy]. Prohres [in Ukrainian].

Topp, C. W., Østergaard, S. D., Søndergaard, S., & Bech, P. (2015). The WHO-5 Well-Being Index: A systematic review of the literature. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 84(3), 167–176. https://doi.org/10.1159/000376585

UNHCR Ukraine Refugee Situation. (2025). *Operational data portal.* https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine

Отримано редакцією журналу / Received: 25.05.26
Схвалено до друку / Accepted: 15.07.26
Опубліковано / Published: 16.07.26

Halyna DUBCZAK, Dr habil., prof.
ORCID ID: 0000-0002-4062-979X
e-mail: halinadubczak@gmail.com
Cardinal Stefan Wyszyński University, Warsaw, Poland

Vira KORKH, PHD (Psykhol.)
ORCID ID: 0000-0001-9686-0803
e-mail vira.korkh@knu.ua;
vera.korh18@gmail.com
Kyiv national universityt by Taras Shevchenko, Kyiv, Ukraine

Khrystyna YURCHYSHYN, Master's Student
ORCID ID: 0009-0005-2603-9223
e-mail: yurchyshyn.khrystyna@gmail.com
Kyiv national universityt by Taras Shevchenko, Kyiv, Ukraine

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND YOUTH'S READINESS TO RETURN TO UKRAINE IN THE POST-WAR PERIOD

Background. *The article presents the results of an empirical study of the relationship between psychological well-being and socio-psychological adaptation with the readiness of Ukrainian youth to return to Ukraine in the post-war period.*

Methods. *The sample consisted of 101 Ukrainians (18–35 years old) who are in European countries and the USA (online survey, 2025–2026). Surveys, testing, statistical methods of data processing were used: correlation, regression analysis. Techniques used: WHO-5 Well-Being Index, scale of socio-psychological adaptation by C. Rogers and R. Dymond and author's questionnaire.*

Results. *The average return readiness level was M = 3.36 (SD = 0.88) on a five-point scale. Correlation and regression analysis showed that readiness to return did not have a statistically significant direct relationship with psychological well-being (ρ = .058, p = .562) and most indicators of social and psychological adaptation. Instead, the most pronounced factor of readiness turned out to be the significance of the return conditions (ρ = .412, p < .001). The regression model, which included return conditions and barriers, explained 44.0% of the variance of readiness (R^2 = .440, p < .001). Practical implications for psychological support of young people abroad were discussed.*

Conclusions. *The obtained results make it possible to deepen the understanding of the psychological mechanisms of formation of readiness for return in forced migrants. The lack of a direct statistically significant relationship between psychological well-being and willingness to return is a key and conceptually important outcome of the study. It is consistent with the idea that psychological well-being is not a determinant of a migration decision, but a general indicator of a psychological resource that can mediate the influence of other factors. There was an empirically established tendency towards a negative connection between socio-psychological adaptation and readiness for return, that is, the better a person adapted to a new social environment, the lower his readiness to return to Ukraine.*

Keywords: *psychological well-being, socio-psychological adaptation, readiness to return, forced migration, Ukrainian migrants, post-war period.*

Декларація про генеративний штучний інтелект та технології, що використовують штучний інтелект. Під час підготовки цієї статті автори не використовували інструменти штучного інтелекту.

Declaration of Generative AI and AI-Assisted Technologies. During the preparation of this work, the authors did not use artificial intelligence tools.

Етична декларація. Дослідження схвалено Етичною комісією ГО "Українська асоціація психології освіти та розвитку" (протокол № 1 від 30.04.2026). Усі учасники дослідження надали письмову інформовану згоду на участь та публікацію отриманих даних. Автори гарантують повну анонімність та конфіденційність персональної інформації.

Ethical Statement The study was approved by the Ethics Committee of the Public Organization "Ukrainian Association of Educational and Developmental Psychology" (Protocol No. 1 dated April 30, 2026). All study participants provided written informed consent for their participation and the publication of the obtained data. The authors guarantee full anonymity and confidentiality of personal information.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробці дослідження: у зборі, аналізі чи інтерпретації даних, написанні рукопису, у вирішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflict of interest. The sponsors were not involved in the design of the study: in the collection, analysis or interpretation of data, in the writing of the manuscript, or in the decision to publish the results.